

XXXIX. évfolyam 13. szám.

Budapest, 1904. márczius 27.

NÉPNEVELŐK LAPJA

Nevelés-oktatásügyi és társadalmi hetilap.

A Magyar Tanítók Otthonának,
a Tanítók Országos Bizottságának és a Budapesti Tanító-testületnek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ

Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 34. szám.

Kiadó: **MAGYAR TANITÓK OTTHONA**

Budapest VIII., József-körút 8. szám.



BUDAPEST, 1904.

ELEK LIPOT KÖNYVNYOMDAJA

VII., Kertész-utca 20.

Pfeifel Nándor

BUDAPEST,
VIII., Fhg. Sándor-tér 4.

Légszesz-, vízvezeték, angol
árnyékszék, fürdőszoba, va-
lamint bármely rendszerű
csatornázások berendezése.
Épület- és mindennemű
bádógosmunkák műhelye.

Költségvetéssel, fölvilágosi-
tással díjtalanul áll rendel-
kezésre.

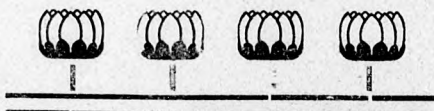
A legjobb

kárpitos és asztalos
≡ butorok kaphatók ≡

Stiller Ignác

kárpitos és díszítőnél,
a ki elvállal minden e
szakmába vágó munkát.

BUDAPEST, VII., Garay-u. 44.



IDEGEN NYELVEK

megtanulására

legjobb a Berlitz módszer.

A Berlitz iskolában (Erzsébet-körút 15. sz.)

ötös csoportban jelentkező tanítókat és

tanítónőket kedvezményes árért tanítják.



Világhírű!!

a REKORD festészeti műintézet, a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melzeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

olaj aquarell és pastell festésben, fénykép után 48—63 centiméter nagyságban à 20 kor. Legfinomabb kivitelű Brom-piatin és kréta rajz à 5 kor. Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenkinek teljesen ingyen!!

ha részünkre 5 rendelést szerez s azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet Budapest,
VII., Rottenbiller-útca 46.

VÁGÓ B. Fényképészeti és festészeti műterme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24

és Murányi-utca 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség	Utánrendelés 1 d.			
			3	6	12
Visit . . . kor.	3	5	9	—,80	
Kis Makart . . .	5	9	16	1,20	
Cabinet . . .	7	12	20	1,60	
Nagy Makart . . .	10	16	28	2,—	
Boudoir . . .	14	22	40	3,—	

Az amerikai szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák 8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra 3 korona. Első minőségű ébresztő óra 4 korona, ötvéves írásbeli jótállással. Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba kerül.

SCHILLER IZSÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Karmanski J. és Társa

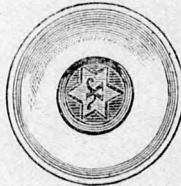
magyar olaj- és aquarell-festék-gyár

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCZA 16. SZ.

Ajánlja legfinomabb olaj- és aquarell-festékeit
valamint a jószágáról általánosan elismert folyékony
„Csillag” tusait iskolai és technikai czélokra



Nagybani
kivitel.



Szolidságnak

az üzleti élet egy terén
sincsen akkora becse,
mint az

Ora és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületés-
ségére és megbízhatósá-
gára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK.
Az árak méltányosak. — Ékköveket
= vevői jelenlétében foglal be. =

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és mo-
dell-oitalmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és financroz bel- és
külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő

Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet körut 17. sz.

TELEBON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DÍJTALAN.

Világhirű!

a **REKORD** festészeti műintézet, a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melzeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangu képek árai:

olaj aquarell és pastell festésben, fénykép után 48—63 centiméter nagyságban à 20 kor. Legfinomabb kivitelű Brom-platin és kréta rajz à 5 kor. Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenkinek teljesen ingyen!!

ha részünkre 5 rendelést szerez s azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet Budapest,
VII., Rottenbiller-utca 46.

VÁGÓ B. Fényképészet és festészeti műterme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24
és Murányi-utca 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Utánrendelés 1 d.
	3	6	12	
darab				
Visit . . . kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart . . . "	5	9	16	1,20
Cabinet . . . "	7	12	20	1,60
Nagy Makart . . . "	10	16	25	2,—
Boudoir . . . "	14	22	40	3,—

Az amerikai szab.

ROSSKOPF

órák 5 koronáért, svájci Roszkopf órák 8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra 3 korona. Első minőségű ébresztő óra 4 korona, ötvéves írásbeli jótállással.

Nagy javítóműhelyben

minden órajavítás 90-kr.-ba

kerül.

SCHILLER IZSÓ

órás

BUDAPEST,

IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Karmanski J. és Társa

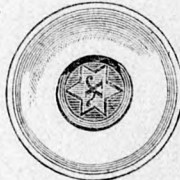
magyar olaj- és aquarell-festék-gyár

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCZA 16. SZ.

Ajánlja legfinomabb olaj- és aquarell-festékeit
valamint a jóságáról általánosan elismert folyékony
„Csillag” tusait iskolai és technikai czélokra



Nagybani
kivitel.



Szolidságnak

az üzleti élet egy terén
sincsen akkora becse,
mint az

Ora és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületességére
és megbízhatóságára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körut 20

ÁRUI JÓSÁGÁÉRT KEZESKEDIK.
Az árak méltányosak. — Ékköveket
= vevői jelenlétében foglal be. =

SZABADALMAT,

védjegyet, musta- és model-oltalmat megszerez,

SZABADALMAKAT

értékesít és financiroz bel- és külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő

Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körut 17. sz.

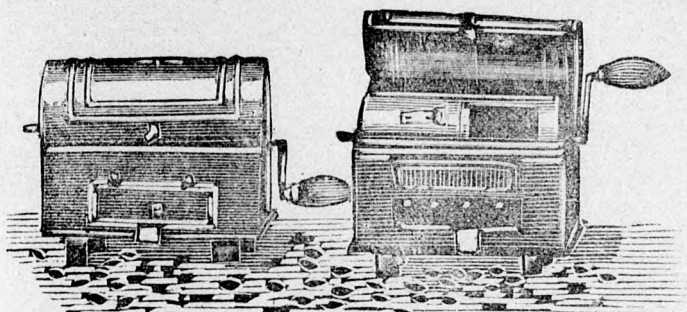
TELEFON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DIJTALAN.

Szenzációs találmánynak

van elismerve a mi kávépörkölő-keészülékünk, amelynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányozni.

Ingyen!



Ingyen!

Kezelése egyszerű és mégis 70% megtakarítással jár, amennyiben a pörkölésnél semmit sem veszít erejéből a kávé, mert az **páramentesen pörköl** és **hűti**.
Egy pörkölő beszerzési ára 16 kor és mi dacára ennek, **ingyen** küldünk minden megrendelőnek egyet, ha az egész országban elismert jóminőségű, itt felsorolt kávéfajokból külön vagy vegyesen kísérletképp egy 5 kiló postacsomagot utánvétellel megrendel.

1 kg. Portoriko-kávé 1,30 frt	1 kg. Gyöngykávé finom 1,60 frt
1 „ Portoriko kávé finom ... 1,50 „	1 „ Gyöngy-kávé legfinomabb 1,90 „
1 „ Kuba-kávé 1,70 „	
1 „ Kuba-kávé finom 1,90 „	A kávéhoz asomagolható:
1 „ Mokka-kávé 1,40 „	1/4 kg. Mandarin-tea 1,60 frt
1 „ Mokka-kávé finom 1,60 „	1/4 „ Háztartási tea 1,25 „
1 „ Mokka-kávé legfinomabb 1,90 „	1/4 „ Császárkverék 2,— „
1 „ Arany-Jáva-kávé 1,40 „	1 csomag Törmelék —,30 „
1 „ Arany-Jáva-kávé finom ... 1,60 „	Célunk ezen kedvezményekkel vevőkört és bizalmat szerezni.
1 „ Arany-Jáva-kávé legfin. 1,90 „	

Fent említett kedvezményben minden megrendelő csupán egyszer részesülhet!

Vértesi M. és Fia kávé és teakávé és teakávé viteli vállalat **Duna-Földváron.**

VÁGÓ B. Fényképészeti és festészeti műterme

Budapest, VII., Csömöri-ut 24
és Murányi-utcza 3.

Villanyos megállóhely.

KÉPEK ÁRAI:

Nagyság	Mennyiség			Utánrendelés 1 d.
	3	6	12	
Visit kor.	3	5	9	—,80
Kis Makart	5	9	16	1,20
Cabinet	7	12	20	1,60
Nagy Makart	10	16	28	2,—
Boudoir	14	22	40	3,—

Az amerikai szab. **ROSSKOPF**

órák 5 koronáért, svájci Rosskopf órák 8 koronáért kaphatók. Ébresztő óra 3 korona. Első minőségű ébresztő óra 4 korona, ötvéves írásbeli jótállással. Nagy javítóműhelyemben

minden órajavítás 90-kr.-ba kerül.

SCHILLERISZÓ

órák
BUDAPEST,
IV. ker., Királyi-Pál-utca 12. szám.

Karmanski J. és Társa

magyar olaj- és aquarell-festék-gyár

BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCZA 16. SZ.

Ajánlja legfinomabb olaj- és aquarell-festékeit
valamint a jóságáról általánosan elismert folyékony
„Csillag” tusait iskolai és technikai czélokra



Nagybani
kivitel.



IDEGEN NYELVEK

megtanulására

legjobb a Berlitz módszer.

A Berlitz iskolában (Erzsébet-körút 15. sz.)
ötös csoportban jelentkező tanulókat és
tanítónőket kedvezményes árért tanítják.



Szolidságnak

az üzleti élet egy terén
sincsen akkora becse,
mint az

Ora és ékszerüzlet

terén, ahol a közönség
csupán a cég becsületes-
ségére és megbízhatósá-
gára van utalva.

AXELRAD D. DEZSŐ

Erzsébet-körút 20

ÁRUI JÓSAGÁÉRT KEZESKEDIK.
Az árak méltányosak. — Ékköveket
— vevői jelenlétében foglal be. —

SZABADALMAT,

védjegyet, mustra- és mo-
dell-oltalmat megszeréz,

SZABADALMAKAT

értékesít és finanszíroz bel- és
külföldön a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,

Pásztor (törv. bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körút 17. sz.

TELEFON 24-20.

FOLVILÁGOSÍTÁS DIJTALAN.

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI- ÉS TÁRSADALMI-HETILAP

A MAGYAR TANITÓK OTTHONÁNAK,
A TANITÓK ORSZAGOS BIZOTTSÁGÁNAK és a BUDAPESTI TANITÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés: egy évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ.**

Az iskolaszékek.

A fővárosi iskolaszékek egyre sűrűbben kezdenek megmozdulni olyan ügyek érdekében, amelyekért évtizedeken át a tanitóság magára hagyatottan vívta a sikertelen küzdelmet. Legújabbán az I. kerület 3-ik számú iskolaszéke csatlakozott a népoktatási törvény módosítását sürgetők táborához a tanácshoz intézett feljerjesztésével, melyben a tanító köteles kor kezdetét a 7-ik életévben kívánja megállapíttatni s az elemi iskolát 8 osztályúvá kéri fejlesztetni.

Nagy jelentőségű dolog az iskolaszékeknek az ehhez hasonló ügyekben való megmozdulása. Nem kevesebbet jelent ez, mint azt, hogy az iskolaszékek körébe tartozó független polgárok — az iskolaszéki intézmény alkonyatának idején — végre rájönnek ennek az intézményre a valódi, az igazi, a nemes hivatására.

Évtizedeken át az iskolaszékek legnagyobb része — országszerte — nem volt egyéb akadékoskodó, kicsinyeskedő, tanítóregulázásban gyönyörűségét lelő kupaktanácsnál, amely a tanitósággal az érintkező pontot sohasem kereste, a helyi és országos tanitói közvélemény iránt még csak kíváncsiságot sem táplált, a népoktatásügy fejlődésének szükségletei iránt abszolúte nem érdeklődött. Egyedüli feladatát, hivatását abban találta, hogy lesben álljon a tanitók körme mellett, hogy alkalmas pillanatban arra — rákoppinthatson.

Milyen más irányt vett volna réges-régen mind magának a népoktatásügynek, mind pedig a tanitói közügyeknek a fejlődése, ha az iskolaszékekben helyet foglaló független polgárság a maga erkölcsi tökéjét, társadalmi befolyását annak a feladatnak az érdekében gyümölcsozteti, amit az intézmény megalkotója szánt neki: összekötő kapcsolatot szolgálni az iskola és a családok, a tanitóság és a társada-

om között. Ha az iskolaszékek tagjai résztvettek volna a tanitóság közügyi mozgalmában; ha megismerkedtek volna a tanitóság kulturális, társadalmi, nemzeti nemes törekvéseivel: ha az egyesek körmére való leselkedés helyett az összeségnek, a tanitói karnak a szive dobogását hallgatták volna, s a *tanitói közvélemény törekvéseihez* polgártársaiknak, a független polgárság széles rétegeinek támogatását igyekeztek volna megnyerni: akkor ma a magyar népoktatásügy ötven esztendővel előbbre volna, s a magyar tanitóság tizezrei áldva emlegetnék az iskolaszéki intézményt a helyett, hogy — mint ma — *szükségtelen* rossznak, az egészséges fejlődés koloncának tekintsék.

De „jobb késő, mint soha.“ Ami meg nem történt a multban, megtörténhetik a jövőben. Az iskolaszékek még élnek; bár — a vázolt viszonyok miatt — sokan kívánják kimulásukat. Tőlük függ, hogy kimulás helyett új életrekelés legyen osztályrésziük.

Haladjanak az iskolaszékek azon az uton, amit a fővárosban megkezdtek; sőt ezt az utat szélesítsék ki és törjenek szétágazó ösvényeket, amelyek elvezetnek a tanitói törekvések minden részletének megismeréséhez. És hirdessék ezeket tovább, a társadalom legszélesebb rétegeiben és sürgessék, serkentsék, buzdítsák a társadalmi köröket, s *ezeknek a támogatásával az alsóbb és felsőbb hatóságokat* a tanitói közvélemény által megjelölt közügyi követelmények felkarolására. Bátran, habozás és aggodalom nélkül tehetik; mert a magyar tanitóság soha sem követelt semmit az egyoldalú rideg osztályérdek szempontjából; hanem csak olyasmit, ami első sorban az általános, nagy, nemzeti érdekeknek válik javára, előnyére.

Az iskolaszékeket még lehetne ily irányban működő intézményekké fejleszteni. Ennek az első föltétele, hogy az iskolaszékek tagjai keressék az érintkezést a tanitóság közügyi intézményeivel.

S a legjobb alkalom erre most kínálkozik. Kezdjék meg a fővárosi iskolaszékek.

A fővárosi iskolaszékek tagjai jelentkezzenek tagokul a VI. Egyetemes Tanitógyűlésre. Egy ország tanitóságának évtizedes vágyaival, törekvéseivel, kiforrt szellemével fognak ott megismerkedni. S mint-hogy, mint tagok, megkapják az egyetemes gyűlés Naplóját, évtizedekre szóló kulturtanulmányi anyag áll majd rendelkezésükre, amely állandó támaszul szolgálhat a nagy, fontos, nemes feladatok irányára nézve.

A fővárosi iskolaszékek ezzel az egyetlen lépéssel országos fejlődésnek adhatnak ellensúlyozhatatlan, hatalmas lökést.

Szerkesztő.

A pénzügyi bizottság jelentése az 1903. évről.

Az 1902. évben történt egyesítés után november havában vétet-
vén át a pénztár, az Otthon pénzügyeinek rendezése csak 1903-ik év
folyamán vehette kezdetét.

Évi munkálkodásunkról ezuttal van alkalmunk először beszám-
olni s némi megnyugvással konstatálhatjuk, hogy ama pénzügyi
zavarokon, melyek még az 1902. évben az Otthon fennállását is ve-
szélyeztették, dacára annak, hogy a helyiségek megnagyobbítása
folytán a házbér is nagyobbodott s a „Népnevelők Lapja” mintegy
5000 korona kiadási többletet okozott, — tul vagyunk!

Sajnos, hogy ezen nagymérvű kiadásokkal szemben nincs arány-
ban a tagok szaporodása és így a rendes jövedelem sem. Az egyen-
súly helyreállítását tehát rendkívüli jövedelmek megszerzésével kellett
elérnünk. Ilyen első sorban a M. T. Kaszinójának kezdeményezésére
létesült Orsz. Takaré- és hitelszövetkezet, mely az 1902. évben
841.14 koronával, az 1903. évben pedig az adó levonása után tisztán
1164.48 koronával emelte jövedelmünket; továbbá a székes-főváros
t. tanácsának ⁷⁰⁵⁶_{1903. VII.} számú határozat folytán a „Népnevelők Lap-
ja“-t az összes iskolák számára megrendelte, ami körül-belül 800
korona jövedelemnek felel meg.

Fő jövedelmi forrásunkat a tagdíjak képezvén, a pénz kezelésére
állandó munkaerőről kellett gondoskodni s a havi részletek beszede-
sével a jobb és balparti részen külön pénzbeszedőket alkalmaztunk.
— Ez ugyan tetemes költséggel jár, de elkerülhetetlenül szükséges,
nehogy a tagdíjak hátraléka évről-évre növekedjék, sőt idővel, mint
behajthatatlan követelést, törölni kelljen. — Hogy ezen intézkedésünk
meghozta a remélt sikert, mutatja az, hogy még 1902. évben csak
10.320 koronát, addig 1903. évben már 11,224 koronát mutathatunk
ki a befolyt tagdíjak címén. Ezen 904 korona többlet pedig nem a
tagok szaporodásának köszönhető, hanem az észszerűbb pénzkeze-
lésnek, mert 1902. év végén volt budapesti: vidéki: kedvezményes:

	638	86	—
1903. „ „ „	600	93	40
kevesebb	38	több 7	40

E szerint 38 tag à 20 korona = 760 korona hiányból.

7 vidéki à 8 „ 56 } = 256 töbletet leszámítva.
40 kedvezm. à 5 „ 200 }

	504	korona	kevesebb be-
vételt jelent. Hozzávéve a fenti	904	„	többletet az
idei tagdíjtöbblet	1408	korona.	

Ezt az eredményt pedig sikerült elérnünk anélkül, hogy bárkit
is bírói uton kényszerítettünk volna fennálló hátralékának törleszté-
sére. — A folyó évben kénytelenek leszünk egyesekkel szemben ezt
a módot is igénybe venni.

Az 1902. és 1903. évi zárszámadások főbb tételének összehasonlítását az alábbi kimutatásban találjuk:

	BEVÉTEL		KIADÁS	
	1902	1903	1902	1903
Tagdíjakból	10320.—	11224.—	—	—
Részesedési jegyek	1060.—	—	—	170.—
			(8 óra)	(12 óra)
Népnevelők Lapja költség	—	—	3796.—	5181.—
Népnevelők Lapja előfizetés	507.—	1972.—	—	—
Hirdetésekből	23.—	451.—	—	—
M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.	841.—	1164.—	—	—
Játékdíjak	646.—	782.—	—	—
Lakbér	—	—	4075.—	5450.—
Pénztáros fizetése	—	—	610.—	665.—
Összesen	13397.—	15593.—	8481.—	11466.—
Emelkedés	—	2196.—	—	2985.—

A fentiekből látható, hogy míg 1902. évben 1060 K kölcsönt kellett igénybe vennünk, addig az 1903. évben már 170 koronát törlesztettünk. Továbbá a „Népnevelők Lapja“ hirdetéséből 430 korona többletet sikerült elérnünk s így az előfizetési és hirdetési díjak levonása után a „Népnevelők Lapja“ fentartása havonként 1902.-ben 408 koronába, 1903.-ban 230 koronába került.

A dologi kiadások az állandó munkaerő dacára csak 55 koronával szaporodtak: ezen tétel azonban az Otthon fejlődésével a közel jövőben okvetlenül emelkeni fog.

Hogy a költségvetési előirányzatot mennyiben sikerült betartanunk mutatja a zárszámadással összehasonlító alább közölt táblázat:

	Bevétel.	
	Előir. 1903. évre.	Zárszámadás
Tagdíjakból	13.200.—	11224.78
Népnev. előfiz.	2000.—	1972.58
Hirdetésekből	400.—	451.24
Osztalék	1000.—	1164.48
Játékdíj	700.—	782.25
Kedvezmény	50.—	40.—
Estélyekből	100.—	179.81
Könyvközvetítés	150.—	191.20
Különfélék	—	6.21
Kiadás.		
Lakbér	5114.—	5514.—
Fűtés vil.	1600.—	1584.—
Ablak tisztít.	108.—	108.—

Pénztáros fiz.	690.—	665.—
Vendéglős	720.—	720.—
Irodai kiadás	300.—	360.—
„ bélyeg	200.—	288.02
Népnev. Lapja	4700.—	5181.30
Könyvtár és lapok	300.—	310.02
Pénzbeszedő %-a	300.—	239.96
Játék százalék	70.—	76.54
Estélyek	200.—	31.34
Részesedési jegyek	300.—	170.—
Szamaritánus alapra	800.—	800.—
Népnev. Egl. alapítv. visszatér.	203.68	203.68
Házalapra	376.—	—.
Szeiffertnek	752.10	600.—
Thék	100.—	—.
Előre nem látott	200.—	188.44
Maradvány	62.16	196.19

Ebből kitűnik, hogy tagdíjából 1975.22 koronával kevesebb jövedelem volt, mint azt a költségelőirányzat alapján reméltük; ar-
 nek oka az, hogy az 1903. évre 100 új beltág szaporulatra számítottunk
 (100 á 20 K = 2000 K) holott a fenti kimutatás szerint inkább
 38 taggal apadt a létszám. Így természetes magyarázatát leljük annak,
 hogy, bár az előirányzat kiadási tételeit a lehetőségig betartottuk,
 mégis függő adósságunk fedezésére előirányzott két tételt u. m. a
 házalap visszatérítésére szánt 370 koronát, valamint Thék Endre köve-
 telé sének törlesztésére felvett 100 koronát nem sikerült kifizetnünk.
 Az aggodók megnyugtatótására talán szabad felemlitenünk, hogy ezen
 mulasztást az 1904. évben már pótoltuk, amit ez évi költségvetésünk-
 ben felvettünk.

Az 1902. és 1903 évi mérlegek összehasonlító táblázata a kö-
 vetkező:

	VAGYON		TEHER	
	1902	1903	1902	1903
Pénztárkészlet...	109.94	196.19	Házalap ...	8870.04
Takarék betétek ...	405.55	2282.56	Samaritanus-alap...	2193.06
Ingatlan ...	11200.—	11200.—	Népnev. egyes. alap	203.68
Könyvtár ...	5380.—	6915.20	Részesedési jegyek	1050.—
Berendezés ...	8000.—	7200.—	Óvadék...	600.—
Tagdíj hátralék ...	8368.05	8656.90	Hitelezők ...	2958.42
	33463.54	36490.85		15875.20
Vagyon gyarapodás		3027.31	Teher csökkenés ...	636.34

Ebből kitűnik, hogy takarékbetéteink 1877.01 koronával szapo-
 rodtak s így az alapokból kölcsönzött összegek csaknem egészen
 visszatérítettek s remélhetőleg a jövő évben a házépítési alap egy
 részét is megtéríthetjük. Fennálló tartozásainkat, melyek a folyó évben
 1189.46 koronával apadtak, egészen törlesztjük.

Talán föltűnik némelyeknek a tagdíjhátralékok szaporodása, holott fentebb kimutattuk, hogy a folyó évben 904 koronával több bevételünk volt ezen a czimen. Ez abból származik, hogy eddig még oly tagokat is nyilvántartunk, akiket rég törölni kellett volna, mivel a további fizetést megtagadták. Mig azonban a közgyűlés ez irányban nem intézkedik, a személyszámlákon évi tagdíjakkal folyton megterhelhetnek s így hátralékuk szaporodik anélkül, hogy annak behajtására módot találjunk.

Ez iránt kellő időben megtesszük előterjesztéseinket.

Itt csak jelezni kívánjuk nagyjából, hogy

az 1902. évi egyesítéskor elmaradt tagok után	K 478.80
Meghalt " "	" 223.—
Ismeretlen és vagyonbukott " "	" 223.—
Többek számláján régi tartozások	" 981.—
Népnevelők egyesületi tagdíjak	" 562.—
összesen K	2467.80

volna törlendő. A nem fizető tagok és behajthatlan követelések törlése után nemcsak költségvetésünk nyer reálisabb alapot, de nem fog többé előfordulni az a visszás állapot, hogy a tagdíjak rendes fizetésének daczára a hátralék folyton nő.

Mielőtt jelentésünket befejeznők, legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk ama tisztelt igazgató urakról, akik vagy maguk vállalkoztak a tagdíjak beszédésére és beszoigáltatására, vagy e fáradságos munkát egyik tantestületi tagra ruházták. Ezáltal egyrészt megkönnyítették tagjainknak a kis részletekben való fizetést, másrészt lehetővé tették a mi munkánkat s a tagdíjak rendes beftzetése folytan pontosan törleszthettük esedékes tartozásainkat. Ezenfelül pedig a tagdíjak beszédésére előirányzott 300 koronából csak 239.96 koronát használtunk fel.

Fogadják a közügy nevében ez úton is hálás köszönetünket; vajha minden intézet igazgatója áthatva a tanítósnak ezen egyedüli szabad egyesülete fennállásának szükségességéről, az ifjabb nemzedéket annak pártolására lelkesitené s önzetlen munkásságával fennállását és megerősödését előmozditaná.

Pedig meg van rá a példa!

De bizunk a jövőben s hisszük, hogy eredményes munkálkodásunk s az Otthon pénzügyeinek szilárd alapra való helyezésével azok is csatlakoznak, akiket már elfogott a jövő iránti kétség.

Ugy legyen!

Barca Albin
a pénzügyi b. elnöke.

MÉRLEG

VAGYON

	1903. dec.31.	1903. dec.31.		1903. dec.31.	TEHER
1. Pénztár-készlet	196	19	Házalap	8870	04
Otthon tartozása házalapnak	8870	04	Szamaritanus-alap:		
2. Tartalék betétek:			Teltek		
Magy. Orsz. kp. Takp.			Betétek	13893	06
M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.	7-75		Népröv. bp. egyes. alap	386	80
M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.	2274-82		Részszedési jegyek	920	—
3. Ingatlanok:			Ovadék:		
Samaritanus-alap telke	11200	—	Vendéglős óvadéka	600	—
4. Könyvtár	6915	20	Bizomány-számla:		
5. Berendezések			Wodianer F. és Fia	286	80
Leiras 10%	8000		Hitelezők:		
Leiras 10%	800		Seiffert H. és Fia		
6. Előlegek			Thek Endre		
7. Tagdíjhátralékok:			Atmeneti hitel	1482	16
M. T. O.	8134-90		Tőke-számla:		
Népn. bp. egyes.	562		Egyenleg mint tiszta vagyon	18971	04
	45409	90		45409	90

Barca (Brantner) Albin
a pénzügyi biz. elnöke.

Obermayer Mariska
könyvelő.

Felülvizsgáltuk s a fő- és segédkönyvekkel az egyes tételeket összehasonlítva rendben találtuk.
Budapesten, 1904. évi február hó 25-én.

Molnar Géza
a felügy. biz. jegyzője

Bardócz Pál
a felügy. biz. elnöke.

Lohr Lajos
a felügy. biz. alelnöke.

Székelly János
a felügy. biz. tagja.

BEVÉTEL

ZÁRSZÁ-

1903.	Készpénz áthozat a mult évről			109	94
dec.31.	Folyó évi tagdíjakból	7809	88		
	Hátralékos M. T. O. tagdíjakból	3272	90		
	Hátralékos Népn. bp. egyes.	142	—	11224	78
	Népnevelők Lapja előfizetéseiből			1972	58
	Népnev. könyvtára államsegély	4000	—		
	Wodianer F. és Fiaitól visszatérít. a subv.-ból	300	—	4300	—
	Főváros adománya a Szamaritán.-alakra... ..			500	—
	M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.-tól osztalék...			1554	48
	Estélyekből			1379	81
	Hirdetésekből			451	24
	Játékdíjakból			782	25
	Kedvezményekből			144	50
	Könyvközzvetésekből			478	—
	Részsedési jegyekért			40	—
	Jutalékból	9	30		
	Kamatokból	11	47	20	77
	Kívét a Hitelszövetkezetből	600	—		
	Kívét a Pesti Hazai Takarékpénztárból	10	—	610	—
	Hírlapok albérlési díjából			16	—
	Különfélékből			246	25
				23830	60

Obermayer Mariska
pénztáros.

Felülvizsgáltuk s a fő- és segédkönyvekkel az egyes

Budapesten, 1904.

Mohar Géza
a felügy. biz. jegyzője.

Bardócz Pál
a felügy. biz. elnöke

MADÁS

KIADÁS

1903.	Lakbérre (Gross és Weiss cégek)	5350	—		
dec.31.	Lakbérre (M. T. Hitelszövetkezetének)	100	—	5450	—
	Házfelügyelő járuléka			64	—
	Fűtés, világításra			1584	—
	Az Otthon vendéglősének			720	—
	Kártyabeszerzés és billiárdjavításért	208	84		
	Játék %-ra	76	54	285	38
	Ablaktisztításra	108	—		
	Átalakításokra	50	—		
	Ujabb felszerelésekre	70	—	228	—
	Népnevelők könyvtára	4000	—		
	Könyvtári beszerzésekre	35	20	4035	20
	Népnevelők Lapjára	5181	30		
	Népnevelők Lapjára téves előfiz. visszatérítése	8	10	5189	40
	M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.-nek elhelyezésre: a) Samarit.-alpra jövedelemből	800	—		
	b) Samarit.-alpra a fõv. adományá	500	—		
	c) Vigalmi alpra	400	—		
	d) Részesedési jegyekre	220	—		
	e) Népnév. bp. egyes. alapítv. visszatérítés	203	68		
	f) Elhelyezve a jövedelemből	400	—	2523	68
	M. T. Orsz. Tak. és Hit. szöv.-nek nyeres. adó megtérítés 1902—3.			390	—
	Kisorsolt részjegyek beváltására			170	—
	Seifert H. és Fiának			600	—
	Pénztáros fizetése	665	—		
	Irodai kiadások	360	33		
	Bélyegköltések	288	02		
	Hírlapok előfizetése	254	82		
	Képzõmûv. társulat tagsági jegyeért	20	—		
	Kedvezményekre	106	80		
	Estélyekre	31	34	1726	31
	Pénzbeszedõi %-ra			239	96
	Külföldi felvételekre			240	04
	Elõre nem látott kiadások			188	44
	Készpénzmaradvány 1903. dec. 31-én			196	19
				23830	60

Barca (Brantner) Albin
a pénzügyi biz. elnöke.

tételeket összehasonlítva rendben találtuk.

február hó 25-én.

Lohr Lajos
felügy. biz. alelnök.

Székely János
a felügy. biz. tagja.

A tanítói pragmatika.

(Folytatás.)

II. FEJEZET. A tanítók minősítése és alkalmazása.

19. §. A r. kath., g. kath., g. kel., ev. ref., ág. ev. és unit. felekezetek által fentartott el. iskolákban, a kir. tanfelügyelő felügyeleti joga mellett az illető felekezeti tanfelügyelő ügyel fel a tanításra, az iskolai törvények és felfőbb rendeletek végrehajtására, a rendtartási, igazgatási szabályok megtartására, az iskolai vagyon kezelésére; ő itéli meg az elért tanítási eredményt, ő láttaozza az órarendet, ő itél elsőfokulag a szülők vagy iskolaszék, iskolafentartók s a tanítók közt fölmerülhető surlódások eseteiben; kisebb hanyagság, csekélyebb foku hivatali vétség esetén joga van a tanítót szóban vagy írásbelileg meginteni és megróni. — Minden többi el. iskolában e jogok és köteleiségek a kir. tanfelügyelőt illetik.

20. §. A tanító fegyelmi eljárás alá vonható és vonandó a szülők, iskolafentartók vagy iskolaszék írásbeli panaszára, a felekezeti vagy kir. tanfelügyelő följelentésére, egyházi főhatósága és a közokt. miniszter egyenes rendeletére;

a) ha hanyag,

b) ha a gyermekekkel durván bánik,

c) ha erkölcsi kihágást követ el,

d) ha hivatalos kötelességeit elmulasztja, megsérti;

e) ha hazafiatlan, hűtlen s az állam törvényei, törvényes rendelete ellen izgat.

21. §. A r. kath. g. kath., g. kel., ev. ref., ág. ev. és unit. felekezeteik által fentartott el. iskoláknál alkalmazott tanítók fegyelmi bírósága:

1. fokon (a szülők, iskolaszék, iskolafentartók és tanító közt fölmerülő surlódások eseteiben 2. fokon) az esperességi fegyelmi tanács, melynek egy harmad része tanítókból, egy harmad része az illető felek, iskolaszékek elnökeiből, egy harmad része jogértőkből álljon;

2. fokon az egyházmegyei (kerületi) fegyelmi tanács, mely felerészben jogértőkből, egy negyed részben elemi iskolai tanítókból alkotandó.

A fegyelmi vizsgálatot az 1. foku fegyelmi bíróság rendeli el s felekezeti tanfelügyelő jelenlétében és közreműködésével egy jogértő és egyáltalában nem érdekelt megbizottjával teljesített.

22. §. Minden többi el. isk. tanító fegyelmi bírósága:

1. fokon a vármegyei közíg. biz. fegyelmi tanácsa, mely egy harmad részben ily esetekben tanítókból alakítandó, (e bíróság a szülők, iskolaszékek és tanító közt fölmerült surlódások eseteiben 2. loku.)

2. fokon az országos közigazgatási fegyeimi tanács.

A fegyelmi vizsgálatot az 1. fokon fegyelmi bíróság rendeli s a kir. tanfelügyelő jelenlétében és közreműködése mellett egy jogértő és egyáltalában nem érdekelt megbizottjával teljesített

23. §. Az 1. foku fegyelmi bíróság súlyos fegyelmi esetekben

a vizsgálat elrendelésével egyidejűleg a tanítót felfüggesztheti, a büntető vizsgálat alatt álló tanítót pedig mindenestre felfüggeszti.

24. §. A vizsgálat eredményéhez s a vétség fokozatához képest kiszabható fegyelmi büntetések ezek: 1.) megintás, 2.) megdorgálás, 3.) 50 frt pénzbírság, 4.) büntetésből áthelyezés, vagy a hol ez nem lehet, 3 évre terjedhető évi 50—50 frt bénzbírság, 5.) állomásról elmozdítás, 6.) a tanítói hivataltól való végleges eltiltás.

Az 1. foku fegyelmi bíróság ítélete a kézhezvételtől számítandó 8 nap alatt felebbezhető; ha az 5. s 6. büntetési fok alkalmaztatott: az 1. foku bíróság ítélete hivatalból felebbezendő, a 2. foku bíróság ítélete pedig — jóváhagyás végett — a közokt. miniszter elé terjesztendő.

Érdekeltek felek a fegyelmi bíróságok ítéleteinek megalkotásában részt nem vehetnek.

25. §. A r. kath., g. kat., g. keleti, ev. ref., ág. ev. és unit. el. iskoláknál alkalmazott tanító az iskolaszék és iskolafentartók ellen mindennemű panaszszal 1. fokon a felekezeti tanfelügyelőhöz, 2. fokon az esperességi, 3. fokon a kerületi, egyházmegyei fegyelmi tanácshoz, a felekezeti tanfelügyelő ellen pedig a két utóbbi bírósághoz fordul.

Minden más el. isk. tanító az iskolaszék és iskolafentartók ellen mindennemű panaszszal 1. fokon a kir. tanfelügyelőhöz, 2. fokon a vármegyei közíg. biz. fegyelmi tanácsához, 3. fokon az orsz. közíg. fegyelmi tanácshoz fordul.

Minden el. isk. tanító a kir. tanfelügyelő ellen panaszával 1. fokon a vármegyei közíg. biz. fegyelmi tanácsához, 2. fokon a közokt. miniszterhez fordul.

26. §. E törvény határozatainak megtartásával a r. kath., g. kath., g. kel., ev. ref. és unit. egyházi főhatóságok s a m. kir. közokt. miniszterium mielőbb részletes szolgálati pragmatikát készít a hatáskörükhöz tartozó iskolák tanítóira vonatkozólag. E részletes szolg. pragmatikát nevezett egyházi főhatóságok a m. kir. közokt. miniszterrel látamoztatják; a m. kir. közokt. miniszter pedig az általa készített részletes pragmatikát az országgyűlés képviselőházának bemutatja.

27. §. Jelen törvény végrehajtásával a m. kir. közokt. miniszter bizatik meg.

Ime, ilyen volna a hazai tanítók szolgálati viszonyainak fővonalaikat alapelveit szabályozó törvényünk, melynek tervezésénél engem főképen a következők vezéreltek:

1. Rendezett államban magániskoláknak helyök nincs.

2. A mai iskolafentartóktól az iskolafentartás jogának elvételére s e jognak tisztán az államra ruházására ma még gondolnunk sem lehet, de égető szükség sincs rá.

3. Az állam jogát a tanügy szervezéséhez s az iskolák feletti főfelügyelethez mindenütt érvényesíteniünk kell.

4. A tanító állását emelnünk, állását s jogait biztosítaniunk, anyagi helyzetét javítaniunk, előléptetését lehetővé tenniünk kell.

5. Minden elemi iskola, mint iskola, szakszerű felügyelet alatt álljon,

Azt hiszem, ez elveket, meggyőződéseimet megokolnom fölösleges. Nem az én, de legtöbbünk, talán mindegyikünk meggyőződése, elvei azok.

Vajjon munkánknak lesz-e sikere? Vérmes reményeket ne tápláljunk; de én hiszem, hogy a szolgálati pragmatikánk ügyében annyi oldalról megindult mozgalom előbb-utóbb sikerhez vezet s a sikerből osztályrésziünket megkapjuk mi is, csak dolgozzunk!

(Folytatás köv.)

Tanítsunk egyhuzamban!

Az előre való törekvés, a haladás iránti vágy, a szükségszerűség, a haza morális értékének emelése, a kulturintézmények fejlesztése s más sajátos életviszonyok, sokszor a kényszerhelyzet szüli a legnagyobb s legéletrevalóbb eszmét. Az idő, alkalom, önfenntartási követelmények párosulva az egyéni szükségletekkel s társadalmi kötelezettségekkel eszközlik az u. n. eszményi magvacskák megérlelését s a művelt államokkal való lépés-tartás kötelezőszerűen parancsolja a megérlelt magvak elhintését, kicsiráztatását s az így létrejött kis csemetéknek gondos ápolás mellett terebélyes fákká való növeléseit.

Hazánknak s más művelt államoknak főképp székes és nagyobb városaiban ezen fák kellő ápolás mellett eléggé arányosan fejlődtek s megfelelő terebélyességet értek el. Ennek így is kell lennie. Sajnos, nem ily, legalább nem ilyen gondos ápolásra talált nálunk legutóbb a szintén már rég megérett csiraképes „*egyhuzamban való tanítás*” eszményi magva, melyből a többi művelt államok székes és nagyobb városai észszerű célszerűségektől indítatva, szintén terebélyes fákat növesztettek, melyeknek eszményi gyökerük sarjaik részére követelőleg kértek teret székesfővárosunk talajából is, de mivel kemény talajra találtak éltető, üdítő s testre és lélekre elevenítőleg ható hajtásit a közelmúltban a szomszéd telken verték ki. Ámde a természet parancsoló és változhatatlan törvénye szerint a gyökér tovább terjedt s az idővel barátságot kötve közös erővel és egyakarattal némileg megpuhították a talajt s azt oldalhajtásával átfurta s dúsz hajtásit — székesfővárosunk elemi iskolai tanügyét illetőleg — különös életerősen nálunk is fakasztani kezdte. Ezen utóbbi csemetéket, illetve dúsz hajtásokat ápolgatták a nagy városok különös és sajátos életviszonyai, öntözgették a haladás iránti érzékük fecskendőivel, nevelgették az előre való törekvés és haladási becsvágy nemes eszméivel; a külső vihar ellen megvédték, erősbitették és edzették az orvosi antropológiai és pszichológiai megfigyeléseken — észleleteken, tapasztalatokon — alapuló megdönthetetlen érvek halmaza, s növekedésüket a lokális körülmények s a gyermekek és szülők igazi étrendi stb. érdeke, menten a tanulóokra visszaháromolható szellemi vagy erkölcsi károknak még árnyától is, amennyiben a nyert előny minden tekintetben óriási módon felülmulta az itt-ott hangoztatott aggályokat. Megdöbbenően nálunk még az u. n. vezetésre és irányításra a hivatottak némelyike részéről is és még ma is . . . ezen igazán nélkülözhetetlen modern reform igen hideg fogadtatásban részesült,

bár már évek óta helyet és első helyet érdemel — igényel. — No de ne csodálkozzunk, hisz egy megcsontosodott maradi rendszert megváltoztatni, még ha a gyermekeknek órák közötti 5—10 percig tartó természetes szükségletük végzési idejéről is volt szó, arra is előbb akadt ellenvélemény, sőt ma sincs még az egész vonalon behozva, hát még a szóban levőhöz legalább is véráldozat kell. Pedig a dicsőséges 20-dik században élünk! Nyugtasson meg azonban az a tudat, hogy végre valahára találkozott székes-fővárosi tanügyiünknek egy igazán minden tekintetben nemesen érző s állása magaslatának tudatában élő lelkes apostola, aki alapos tudását s mély érzékét erős meggyőződéssel, szilárd akarattal, megtántoríthatatlan és megteveszthetetlen módon gyakorolja és érvényesíti.

Aki ezek birtokában az eszményi nemes harcot fel tudja venni, s aban csüggedetlenül kitartani kész és képes, akinek nemes harca, bár ütközzék nehézségekbe és nagyobb megerőltetésbe, mégis sikerülni fog a megcsontosodott, ősdi, maradi rendszert, ezt a rég elkorhadtt fát kidönteni s a teret a gyomtól kitisztítva az új hajtásnak helyet adni s a már körutját oly diadalmasan megtett eszmének itt is dicsőséget és respektet szerezni.

Tanügyiünk nagy tudású s éles elméjű agilis tanácsosa, dr. Bárczy István úr kezébe vette a zászlót s fennen lobogtatja, bár mielőtt kulturánk ormára kítüznél, hallani akarja a tantestületek egyetemes véleményét, látni az ügy így alakult képét is, hogy kinek-kinek minő érzeke van s bensőjük mit tükröz vissza, s torzkép alakul-e?

Ezen szavazástól sok függ az időt illetőleg, hogy nyílt sisakkal s éles metszéssel most vágja-e ketté vagy csak a közel jövőben, vagy talán csak fakultatív módon azon békót, melyben a tantestületek a kezdeményezés alkalmá hiányában, egyesek magukat külön-külön exponálni nem akarván, évek óta nyögniök kellett. Bárczy tanácsnok uré az érdem, hogy tanácsi végzésileg s a közkézen levő tanterv revízióban is kifejezésre juttatta az órák közötti 10 percnyi szüneteket, mely egészségi szempontból a gyermekek természetes szükségleteinek kielégítése végett, hogy mennyire szükséges és helyénvaló, fontos és nélkülözhetetlen felesleges indokolni. Fűződjék az ő nevéhez — a tanítók soha sem muló hálája — a tanügy terén ez uton is véghezvitt nélkülözhetetlen modern eszme végrehajtása iránti dicsőség is.

Igaz, hogy akkor a napközi otthonok általánosíthatnának, s a meglevők némelyike megfejlesztetnék is, ami csekély adminisztratív munkatöbbletet is okozna itt-ott, de még sem akarok hitelt adni azon szárnyrakapott vélemény-nyilvánításoknak és híreszteléseknek, melyeknek már nyilvános helyen is kifejezést adtak, mintha épp és kizárólag ez okból idegenkednének a mérvadók az egyhuzamban való tanítás behozatalától. Szerintem sem igazgató, sem vezető-tanító nem akad és nem akadhat olyan, aki 4 órai heti tanítás mellett, mikor a népesebb iskoláknál még 1—2 segéd is van, ily kicsinyes szempontból a tanügy és tanerők érdeke elé akadályt vagy legalább is nehezséget gördíteni meg is kíséreljék. Kiáltunk tehát hozsannát fennkölt gondolkozású tanácsnok urunknak, amiért szőnyegre és napirendre hozta az eszmét s alkalmat adott véleményünk nyilváníthatására.

Fogadjuk azt igaz lelkesedéssel s annak megvalósulását, várt óhajunk diadalra jutását minden erőnkől mozdítsuk elő.

Szavazzuk meg általános egyhangu lelkesedéssel azt, amiben a többi művelt államok már megelőztek s nagyjaik örzetlenül járultak hozzá, nem akasztván meg a haladás kerekét nagyképü álpedagogiai okoskodásokkal. Ne zárjuk el mi sem egy percre sem a modern haladás útját. Közös erővel mi sem leend nehéz!

A tantervet, a tanórákat össze lehet és kell egyeztetni, vagy csak mi „Magyarok“ volnánk arra képtelenek az ország szívében? . . .

Vagy megint hódolunk ama balga hitnek, hogy minden studium elvégezhető veszély nélkül egyhuzamos tanítás mellett, csak ép az Abc-re kell egész nap!

Félre a nagyképűséggel, örüljünk az alkalomnak, most itt van, használjuk fel!*)

Köpeczy Károly.

Egyesületi vélemény.

A Nagyküküllőmegye Tanítóegyesület választmánya f. évi március hó 19-én Segesvárt tartotta rendes ülését.

Első tárgya a M. T. O. B. felhívása volt, melynek beható tárgyalása után kimondta, hogy a VI. Egyetemes Tanítógyűlés megtartására legalkalmasabb időnek *junius hó végét* tartja. Tagok részvételre már most nagy számmal jelentkeztek.

Elhatározatott, hogy úgy a Délmagyarországi Tanítóegylet által megindított mozgalmat a felekezeti és községi tanítók fizetésének rendezése, valamint a Pécs- és Pécsvidéki Tanítónők egyesületének akcióját a tanítói- és tanítónői fizetések egyenlősítése érdekében támogatja s felkéri az Orsz. Bizottságot, hogy e kérdéseket az Egyetemes gyűlés tárgyai közé felvegye.

A november 7-én tartott választmányi ülésen pályatételül kitűzött »*A hibás családi nevelés hatása az iskolára és azok orvoslásának módja*« című munkának beküldési határidejét, hogy a pályázatban minél többen vehessenek részt, május hó 1-ig a választmány meghosszabbította.

Nagy és önmagához méltó dolgot művelt a választmány azon határozat kimondásával, hogy elnökének, Benedek Mihály segesvári áll. isk. igazgatójúnak 25 éves tanítói szolgálata évfordulóján a közgyűléssel kapcsolatban, a társadalom bevonásával jubiláris ünnepséget rendez s arra törekszik, hogy a kötelességét mindig hiven teljesítő tanító a nehéz viszonyok között is helyét mindig emberül betölti, s úgy az egyesületi életben, mint a társadalomban fáradhatatlan munkás érdemeinek ez ünnepség minél méltóbb kifejezője lehessen.

A közgyűlés idejéül május hó 14-ike tüzetett ki.

T.

*) Sem a véleményemmel, sem az izlésemmel nem találkozok ugyan ez a közlemény; de aktuális voltánál fogva — az ellenkezőt vélem és eltérő izlés fenntartásával — közreadását tanulságosnak tartottam. — Szerk.

Március 15-én.

Irta: *Havas István.*

A tavasz életre keltő fuvalma
Végig száguld a hősi sirokon.
S a mélyben porladóknak büszke hamva
Megmozdul rá a szent Márciuson.
Sóhaja, vágya kél az ébredőknek,
S szárnyára adják a bugó szellőknek,
Amely szívünkbe lopja mind e vágyat,
S ad honszerelmünknek ma tiszta szárnyat.

. . . De az Ő sirja ma mégis a legszebb,
A vérrózsák ma rajt' mind kifeselnek,
S ki lanttal és karddal halt meg kezében
A hősi dalnok feltámad ma éjjel.
A bérces Erdély ormai kigyúlnak,
S körülveszi csodás fénykeret
A segesvári nagy csatateret,
S mint a midőn puszták harangi zúgnak,
Betölt szavával síkot völgyeket:
„Szabadság, óh te voltál éltém, álmom,
Te neked áldoztam egész világon!
Daloltam rólad, szórván kincseket,
S od'adtam érted ifju éltemet.
Szabadság, ma kinek vagy élte, álma,
Eszményed, oh be kevés imádja!
A lélek gyászos szolgaságba téved,
Nyirbájják szárnyad', csujfítják a képed'
Törvényhozók, kufárok, szó-papok —
Sötét siromban, hajh, megfulladok!
Óh, miért nem élhetek most köztetek,
Hogy zugna riadó dalom, mint orkán
Egekbe nyuló zord szikláknak ormán:
Haldoklik a szabadság, emberek!
A szabadság: a lélek éltetője,
Elhunyt hősöknek drága szemfedője
Lobogó nap, mely Istenhez vezet,
És megvakítja a szolga-szemet;
Mely eltípor bünt és erényt nevel,
Órök éltet, dalt s rózsát érdemel . . .

Haldoklik a szabadság, emberek!
Vagy távozik csak tán közületek;
Hisz a szabadság nem hal meg soha,
De majd ti fogtok haldokolni érte,
Csatamezőkön át gázolni vérbe,
Ha jó megint a szolgaság kora.
És jó! . . . De mégis látok csillagot,
A pusztaságban egy-két ház ragyog;
Szabadság, itten bár csak mécsed ég,
De lángod híven, tisztán fennlobog,
Áraszt csodás, fenséges illatot,
Szentté tevén e házak tűzhelyét!
Oly zsenge szív tanul a templomokban,
S annyi hit él itt az apostolokban,
Hogy míg *tanítva* igéd hirdetik:
Megnyirbált szárnyadat felnevelik,
S innen fog ismét utra szállani,
A népet még egyszer megváltani!
Óh, csendes iskolák, kis csillagok,
Elszórva szerte: csak ragyogjatok,
Mely innen árad: áldott az a fény,
A kétségben ti lesztetek a remény! . . .“

. . . A tavasz életre keltő fuvalma
Végig száguld a hősi sirokon,
S a mélyben porladóknak büszke hamva
Megmozdul rá a szent Márciuson.
Sóhaja, vágya kél az ébredőknek,
S szárnyára adják a bugó szellőnek,
Amely szívünkbe lopja mind e vágyat,
S ad honszerelmünknek ma tiszta szárnyat!

Március 15-ike az Otthonban.*)

A Magyar Tanítók Otthona társadalmi szakosztálya az idén is szép ünnepélylyel róttá le a tanítóság hazafiui kötelességének adóját a nemzeti szabadság nagy emléknappja iránt.

Az ünnepély megnyitásként az Otthon újjászervezett Dalosköre énekelte a Himnuszt, amely után *Száva* János, a szakosztály elnöke üdvözölte szép beszédben a megjelenteket.

A nap jelentőségét méltató ünnepi beszédet *Gáti* György mondotta. A szép, nemes, magasztos gondolatok — párosulva érdemes kartársunk ismert szónoki készségével, ünnepélyünket a nagy naphoz egészen méltó színvonalra emelte.

A Daloskör által előadott hazafias énekek elhangzása után *Havas* István kariársunknak erre az alkalomra irt s fentebb közölt szép költeményét szavalta el *Forberger* Béla joghallgató, a Tanítók-Háza növedéke.

Befejezésül *Rákos* István a szavalóművészet igazi tökéletességével adta elő *Herodek* Sándor melodramáját, mely a magyar dal történetével kapcsolatban sokat szenvedett magyar hazánk szomorú korszakait vonultatta el lelki szemünk előtt. A megható melodramának *Kerner* Jenő által szerzett zenei részét a szöveg kíséretéül *Hackl* N. Lajos, Daloskörünk karnagya adta elő: a dalbetéteket az ünneplő közönség előtt a hölgyterembe rejtőzött Daloskör énekelte.

A magasztos ünnepélyről mindnyájan hazafiui meghatottsággal távoztunk. —y.

*) A mult számból tehnikai akadály miatt maradt le. — Szerk.

VEGYESEK.

Az Egyetemes gyűlésre tagokul jelentkeztek: 30 Fábán Imre Budapest, 31 Benedek Sámuel Budapest, 32 Peres Sándor Budapest, 33 Farkas József Budapest, 34 Vajdai Gusztáv Budapest, 35 Sostarics Elek Horváthásos, 36 Orsovsky Gyula Nyiregyháza, 37 Görög János Mező-Kovácsháza, 38 Beke Sándor Somogy-Szob, 39 Marton-Gyula Périjese, 40 György Aladár Budapest, 41 Matzinger Lujza Budapest, 42 Magdics Károly Budapest, 43 Sziklás Adolf Budapest, 44 Nemeckay Irma Budapest, 45 Schön József Budapest, 46 Jeny József Budapest.

Tartalom.

Az iskolaszékek. — A pénzügyi bizottság jelentése az 1903. évről. — A tanítói pragmatika. — Tanítsunk egyhuzamban. — Egyesületi vélemény. — Március 15-én. — Március 15-ike az Otthonban. — Vegyesek.

Laptulajdonos: a Magyar Tanítók Otthona.